

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A magyar méz minőségének védelme

Dr. Kardeván Endre
élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár
országos főállatorvos

Bak, 2011. február 11.

„...ha a méhek eltűnnek, az emberi fajnak
négy éve van hátra a kipusztulásig...”

/Albert Einstein

Méhészkedés története

- Egyidős az emberiséggel
- Magyarok kedvelt mestersége
- Az egyetlen édesítőszer az ipari termelés megjelenéséig
- Méhviasz, mint fizetőeszköz

Kb. 16 000 éves
barlangrajz

Méhészeti adatok

- Gazdasági hasznuk az EU-ban: **22 milliárd euró/év**
- Magyarországon a méhészet:
  - a mezőgazdaság bruttó termelési értékének 1%-át,
  - az állattenyésztésnek közel 3%-át adja,
  - 16.000 család megélhetéséhez járul hozzá.

Kedvező természeti adottságok

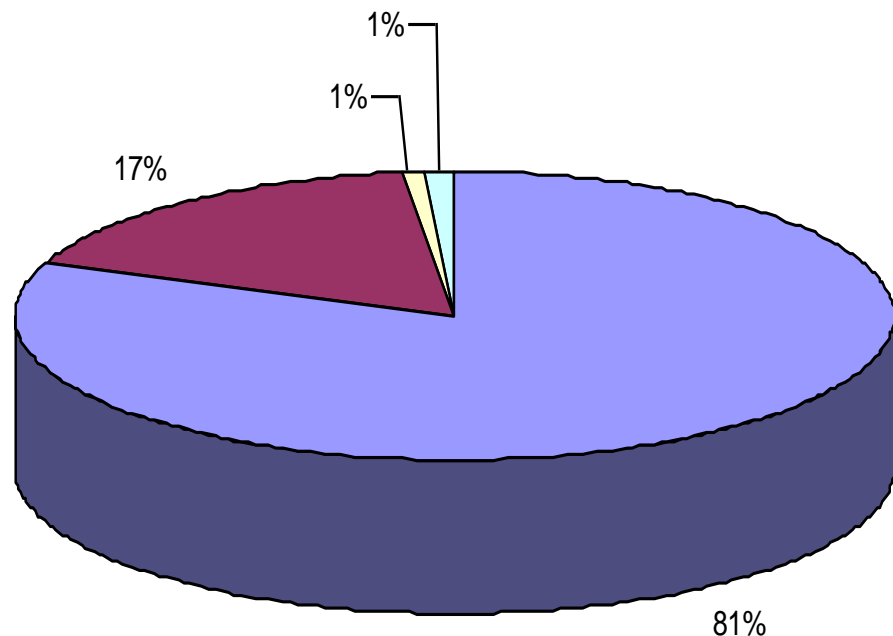
- A virágzás időszaka hosszú kiterjedésű
- Változatos növényi fauna
- Kiterjedt, nagy termőterületek
- Magyarország a génmódosított növények termesztésétől mentes.

- 81%-át hordósan kereskedőknek,
- 1%-át kiserelve kiskereskedőknek,
- 1%-át ipari felhasználóknak,
- 17%-át közvetlenül a fogyasztóknak értékesítik

A belföldi mézértékesítés megoszlása

■ Nagykereskedelem ■ Fogyasztók ■ Kiskereskedelem ■ Továbbfeldolgozók

Mézexport

- Megtermelt méz mintegy **80%-a exportra** kerül
- **Legfontosabb exportpiacaink:** Olaszország, Németország, Franciaország, Nagy-Britannia
- **Fő termékek:** akácméz, vegyes virágméz
- **Hazai mézfogyasztás:** 6.000 tonna/év, az egy főre jutó fogyasztás 0,6 kg/év

Méztermelésre, forgalmazásra vonatkozó jogszabályok

- Uniós jogszabályok (178/2002/EK rendelt, Higiéniai Csomag)
- Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény
  - Erős hatóság működtetése
  - Jogsértések nyilvánosságra hozatala: jelenleg **86 jogsértésből 13 vonatkozik mézre**

Méhbetegségek, méhpusztulások alakulása

- Világszerte a méhcsaládok összeomlása tapasztalható
- Pontos oka egyelőre nem ismert, folynak a kutatások
- Magyarországon nem kimagasló a méhpusztulás (10-20%)
- 2007 ősze: Nosema járványok, Varroa atka feldúsulás, vírusok
- 2008 tavaszára a hazai méhállomány mintegy 1/3-a elpusztult

Méhbetegségek, méhpusztulások alakulása

- 2008: kedvező év
- 2009: csak szórványos pusztulások
- 2010: hosszan tartó csapadékos időjárás → méztermelés jelentős visszaesése (egynegyede)
- 2011 és 2012-ben jelentős méhveszteségek várhatók (atkafeldúsulás)
- Nyúlós költésrothadás: 1% alatti a fertőzött méhészetek száma

Méhbetegségek, méhpusztulások alakulása

- hazánkban legmagasabb a méhsűrűség (10 család/km²) → betegségek terjedése!
- fontos a betegségek mielőbbi felismerése és a méhelhullások pontos okának meghatározása (mintavétel, vizsgálatok)
- kaptárelhagyások felmérése (hazai és uniós szinten)
- méhészek aktív közreműködése fontos!

Méhegészségügy az EU-ban

- Bizottsági közlemény a méhek egészségi állapotáról
- kulcskérdések és tervezett intézkedések
  - egységes felügyeleti program
  - új méhegészségügyi uniós referencia laboratórium
  - vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata
  - egyéb (gyógyszerek, GMO-k, biodiverzitás stb.)
- magyar elnökség kiemelt figyelmet fordít a témára (tanácsi következtetések elfogadása a célunk)

Méhegészségügyi felelősök

- vizsgálatok a 70/2003. (VI. 27.) FVM r. alapján
- méhegészségügyi felelősök fontos szerepe
  - méhek elidegenítése, költöztetése, vándoroltatása
  - betegségek kivizsgálásában való közreműködés
- családonkénti vizsgálati díj 100 Ft/ család + km-költség

Méztermelés és forgalmazás jogi háttere, ellenőrzések

- **A kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 52/2010 (IV. 30.) FVM rendelet és az azt módosító 4/2010 (VII. 5.) VM rendelet**

Célja

- a kistermelők élelmiszertermelési, -feldolgozási és -értékesítési feltételeinek javítása,
- a kistermelői termék előállítás népszerűsítése

További vonatkozó jogszabályok

- **A vásárokról és piacokról** szóló 35/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet,
- **A vásári, piaci és vásárcsarnoki árusításról** szóló 59/1999. (XI. 26.) EüM rendelet,
- **Az élelmiszer-előállítás és forgalomba hozatal egyes élelmiszer-higiéniái feltételeiről és az élelmiszerek hatósági ellenőrzéséről** szóló 68/2007. (VII. 26.) FVM-EüM-SZMM együttes rendelet,
- **az élelmiszerek jelöléséről** 19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet.

Az élelmiszerek minőségére vonatkozó szabályok

- Magyar Élelmiszerkönyv 1-3-2001/110 számú előírása a mézről
- **Megkülönböztető minőségi jelöléssel ellátott mézfélékről** szóló MÉ 2-100 számú irányelv -
Önkéntes alapon működő rendszer!

Hatósági ellenőrzések

- MgSzH Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságai
  - mézfelvásárlók 74%-át
  - csomagolással is foglalkozó létesítményeket évente ~2-szer

A nem megfelelés aránya ~45% (HACCP, önellenőrzés...)

Szankciók 25 esetben

(figyelmeztetés, bírság, intézkedési terv bekérése)

Méz ellenőrzése

- 2009-ben 3.077 tétel ellenőrzése
  - kifogásolt tételek: hazai 0,4% , tagállami 1,2% arányban
- A legfontosabb minőségi paraméterek ellenőrzésével elsősorban a mézhamisításokat igyekezett kiszűrni a hatóság az ellenőrzések során

Méz ellenőrzése

2010-es eredmények:

857 hatósági minta, 6402 vizsgálat

- ebből 57 mintában volt antibiotikum tartalom

Kiemelt ellenőrzés: 362 minta érkezett, ebből eddig
28 db adott pozitív eredményt (nem megfelelő)

Állatgyógyászati készítmények

- Jogszábaályi háttér: 128/2009 (X.6.) FVM rendelet
- Felhasználni csak engedéllyel rendelkező készítményt lehet
- Élelmiszer-termelő állat részére csak az adott állatfajra MRL értékkel rendelkező készítmény engedélyezhető (P1: szulfonamidoknak nincs mézre MRL-je)

Állatgyógyászati készítmények

- Kaszkád
  - Kaszkád alapján az állatorvos saját felelősségére felírhat más állatfajnak engedélyezett készítményt ha nem áll rendelkezésre méhekre az adott bántalomra más gyógyszer
  - Probléma: a rendelet nem ír elő mézre élelmezés-egészségügyi várakozási időt ebben az esetben

Állatgyógyászati készítmények

- Más állatfajnak engedélyezett gyógyszer alkalmazásakor nincs adat a mézben esetlegesen előforduló maradékanyagról
- Gyógyhatású készítményként csak olyan termék engedélyezhető, aminek 0 nap a várakozási ideje

Engedélyezett gyógyszerek

- Apiguard gél
- Api Life Var
- Bayvarol csík
- Perizin oldat
- Thymovar 15 g timol csík mézelő méhek számára

Gyógyhatású készítmények

- Api Ox
- Ecostop lamella
- Méhpatika forte
- Dany's Bienen Wohl
- BeeVital Hive Clean
- Nonosz
- Nozevit

Eseti engedéllyel rendelkező készítmények

- Apiwarol 12,5 mg tableta
- Hangyasav 60% A.U.V.
- Varidol 125 mg/ml oldat
- Fumidil B por sziruphoz 20 mg/g

Tervezett intézkedések az EU-ban

- Gyógyszerek és reziduumok problematikája más tagállamban is
- Jelenlegi jogszabályok felülvizsgálata
- A szermaradvány-hatértékekre és intézkedési referenciapontokra vonatkozó szabályozás kialakítása

A szektor támogatása

- a vidékfejlesztési miniszter 47/2010. számú rendelete
- Magyar Méhészeti Nemzeti Program: 900 millió Ft éves támogatás
- 2010-2013. közötti végrehajtási időszakban évenként mintegy 4 millió €, azaz **1,1 Milliárd Ft** támogatás

A méhészeti program intézkedései

- technikai segítségnyújtás
- varroózis elleni védekezés
- vándorméhészet ésszerűsítése
- laboratóriumok támogatása
- kaptárak állománypótlásának támogatására
- együttműködés (alkalmazott kutatások)

Közös cél

A magyar méhészeti ágazat
sokszínűségének megőrzése és
gazdasági erejének megszilárdítása!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

